

Vergane muurschilderingen Sainte Trinité

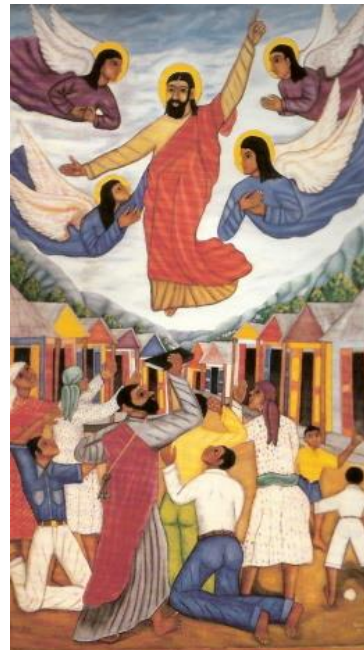
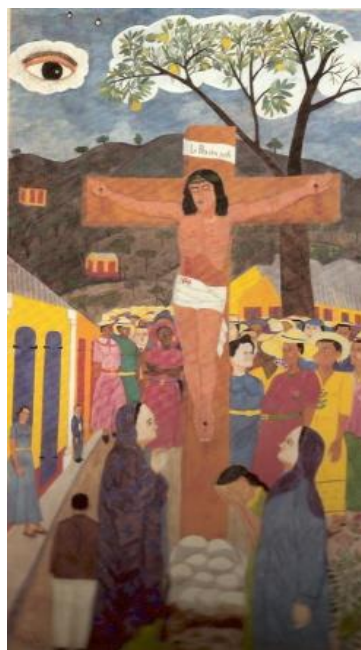
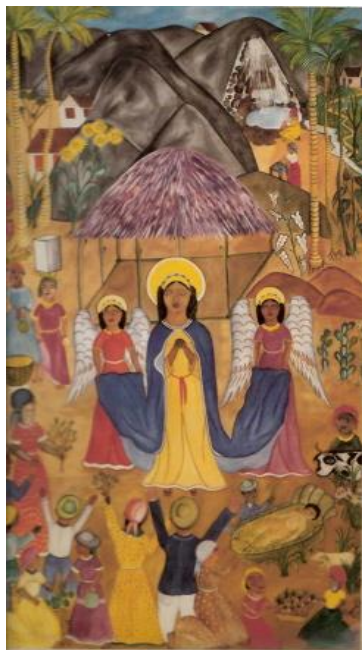
De muurschilderingen (fresco's) in de Sainte Trinité Kathedraal zijn aangebracht in 1950 en 1951 door een groep jonge en oude pas 'ontdekte' kunstenaars. Ze stonden aan de wieg van een heropleving van de Haïtiaanse schilderkunst en zouden wereldwijd bekend worden als de grondleggers van de Haïtiaanse primitieven /naïeven.

Het verhaal van hun 'ontdekking' als kunstenaar begint met de komst van een docent Engels naar Port-au-Prince in 1943. Zijn naam is Dewitt Peters. Als amateur-kunstschilder opent hij in 1944 het *Centre d'Art*, een centrum waar hij traditionele schilderlessen geeft aan welgestelde Haïtianen. Zijn publiek zou er echter al snel anders uitkomen te zien. In het najaar van 1943 is zijn oog namelijk gevallen op de met tropische vogels en bloemen beschilderde deuren van het barretje *Ici la Renaissance* in de plaats Montrouis, halverwege Port-au-Prince en Saint Marc. Na opening van zijn kunstcentrum lukt het Peters te achterhalen wiens werk de beschilderde bardeuren zijn. Het blijkt van de

armlastige vodoupriester Hector Hyppolite te zijn. Peters overtuigt hem om mee te komen naar Port-au-Prince, waar Hyppolite zich helemaal toelegt op het maken van schilderijen in zijn eigen stijl: expressief, vol vodousymboliek en zonder perspectief. Via Peters komen de schilderijen terecht in de internationale kunstwereld waar ze met enthousiasme worden begroet en veel geld opleveren. Al snel trekt het *Centre d'Art* andere mannen aan die erkenning vinden voor hun schilderstalent. Het zijn o.a. Philomé Obin, Rigaud Benoit en Castera Bazile. Hector Hyppolyte overlijdt in 1948.

In 1949 viert Port-au-Prince haar tweehonderdjarig bestaan met een grote wereldtentoonstelling. De stad wordt grondig opgeknapt. Selden Rodman, die samen met Peters leiding geeft aan het *Centre d'Art*, meent dat dit een uitgelezen kans is om de eigen kunstenaars een rol te laten spelen in de verfraaiing van de stad. Het loopt uit op een teleurstelling. Er is geen belangstelling voor hun werk. Men schakelt liever buitenlandse kunstenaars in. Ook de Rooms-katholieke aartsbisschop slaat zijn aanbod af om de kathedraal van de stad te laten verfraaien door de kunstenaars van het *Centre d'Art*. De aartsbisschop bestempelt hun werk als niet-beschaafd en teveel besmet door het bijgeloof van de vodou. De Episcopale bisschop Voegeli heeft echter wel belangstelling om de Sainte Trinité te laten voorzien van muurschilderingen met bijbelse afbeeldingen. En zo wordt in 1950 met het werk begonnen. In het *Centre d'Art* wordt in de winter van 1949 hard geoefend en vindt de selectie plaats van de kunstenaars die het werk mogen doen. De apsis (de koornis) gaat eerst geschilderd worden door Philomé Obin, Rigaud Benoit, Castera Bazile en Gabriel Levêque. De linker en de rechter zijbeuken volgen in 1951. Al snel staan de fresco's in het middelpunt van de internationale belangstelling, onder andere door een reportage in Time Magazine. Uiteindelijk sluiten ook de Haïtianen de eigen muurschilderingen in hun hart. De muurschilderingen laten in de voor Haïti typerende naïeve stijl de bijbelse taferelen tot leven komen in een Haïtiaanse omgeving. Daarbij krijgt ook vodousymboliek een plaats.

KOORNIS

De Koornis bestaat uit drie grote Bijbelse hoogtepunten. Centraal de kruisiging van Jezus Christus. Links de geboorte van Jezus Christus en rechts Zijn hemelvaart. Het geheel wordt aan de bovenzijde overkoepeld door een hemels tafereel van engelen en bloemenkransen.

Kruisiging

De kruisiging is geschilderd door Philomé Obin, de enige protestant van de vier kunstenaars. Als protestant aarzelde hij om Jezus te schilderen als een Haïtiaan. Hij koos er daarom voor Jezus meer te doen lijken op een mulat (kleurling). Afkomstig uit Cap Haïtien gaf hij het straatbeeld rondom het kruis de uitstraling van de noordelijke Haïtiaanse stad mee. De omstanders kijken vrij onverschillig toe. Vanuit de lucht kijkt het oog van God toe. Om de gedetailleerd geschilderde boom beter zichtbaar te laten worden, stelde Selden Rodman voor om er wat wolken achter te schilderen. Dat was echter niet Obins sterkste kant. “Waarom schilder jij ze niet”, antwoordde Obin. En zo gebeurde.

Geboorte

De geboorte is geschilderd door Rigaud Benoit. Het geboortetafereel met de maagd Maria op de voorgrond loopt naadloos over in een kenmerkend Haïtiaans landschap op de achtergrond met bergen en een waterval waar de was gedaan wordt en iemand zich wast. Een vrouw (links) is gehandicapt. Haar linkerarm is een stomp, het gevolg van de op Haïti veel voorkomende besmettelijke huidziekte framboesia.

Hemelvaart

De hemelvaart is geschilderd door Castera Bazile. Terwijl de mensen verrukt getuigen zijn van Jezus' hemelvaart, spelen twee jongens een partijtje voetbal. Prominent in beeld is de discipel Petrus, herkenbaar aan de sleutels. Met de rode mantel van Petrus verwijst Bazile ook naar de geest Legba, die in de vodou toegang verleent tot de geestenwereld. Legba is de *Louvri Barryè*, degene die de poort opent. De engelen zijn geschilderd door Gabriel Levêque.

ZUIDBEUK

Aankondiging van de geboorte

De aankondiging is geschilderd door Adam Leontus.

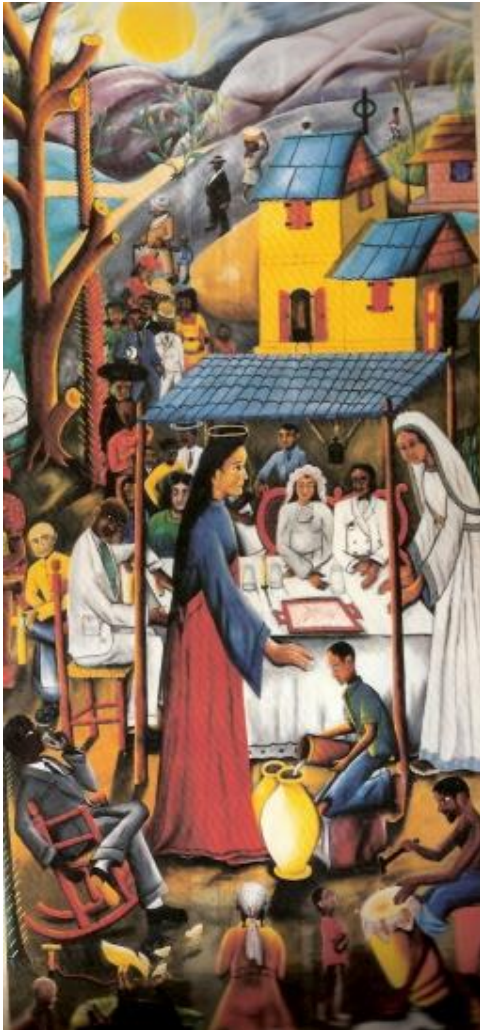
Het bezoek van Maria aan Elisabeth

Het bezoek van Maria aan Elisabeth is geschilderd door Fernand Pierre. De oude zwangere Elisabeth staat tegenover een geknielde Maria. Het meer op de achtergrond is bloedrood.

Vlucht naar Egypte

De vlucht naar Egypte is geschilderd door Jacques Auguste. Omdat hij vroeger herdersjongen was geweest, schilderde hij het liefst het Haïtiaanse landleven. Dieren geeft hij een haast menselijk gezicht. Jozef draagt een typisch Haïtiaanse boeren hoed en -tas en op de kameel – met een tweede bult geschilderd op de verkeerde plaats! – drie rieten stoeltjes.

Bruiloft in Kana

De bruiloft in Kana is geschilderd door Wilson Bigaud. Twee ramen zijn volledig in de muurschildering geïntegreerd. In deze muurschildering is het bijbelse tafereel volledig ingebed in een Haïtiaanse omgeving. Centraal in de afbeelding is Jezus te zien – met een haast vrouwelijke gelaatsuitdrukking starend in verte – die de watervaten zegent zodat het water in wijn verandert. Er is maar een zegende hand te zien, die in vergelijking tot de rest van Jezus' lichaam opmerkelijk groot is. Achter Jezus zit het bruidspaar onder een afdak (een *tonnelle*). Rondom zijn allerlei Haïtiaanse tafereelen zichtbaar: een politieagent die achter een kippendief aanzit, en een carnavalsband (*rara*) met een vaccinspeler (blaasinstrument) en trommelaar. Opvallend is de zittende en drinkende man in de schommelstoel op de voorgrond: hij is Baron Samdi, de god van de kerkhoven. Ook wordt er een zwart varken geslacht, een ondenkbaar element in het bijbelse verhaal, omdat varkens onreine dieren zijn voor Joden.

Verzoeking van Jezus

De verzoeking van Jezus is geschilderd door Préfète Duffaut. Jezus staat bovenop de tempel en wordt verzocht door een wanstaltige figuur, die de Duivel voorstelt.

Straatprocessie

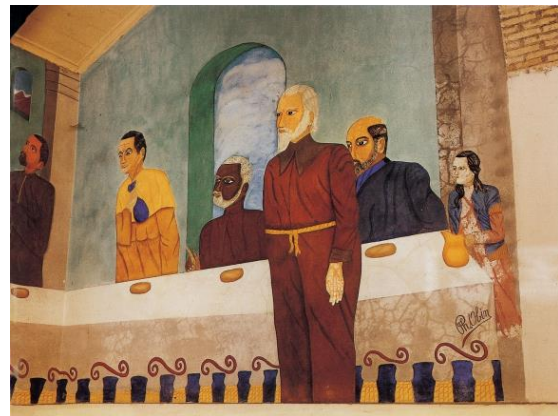
De straatprocessie is geschilderd door Pr f te Duffaut.

Verleiding van Adam en Eva

De Verleiding van Adam en Eva is geschilderd door T. Auguste

NOORDBEUK

Het laatste avondmaal

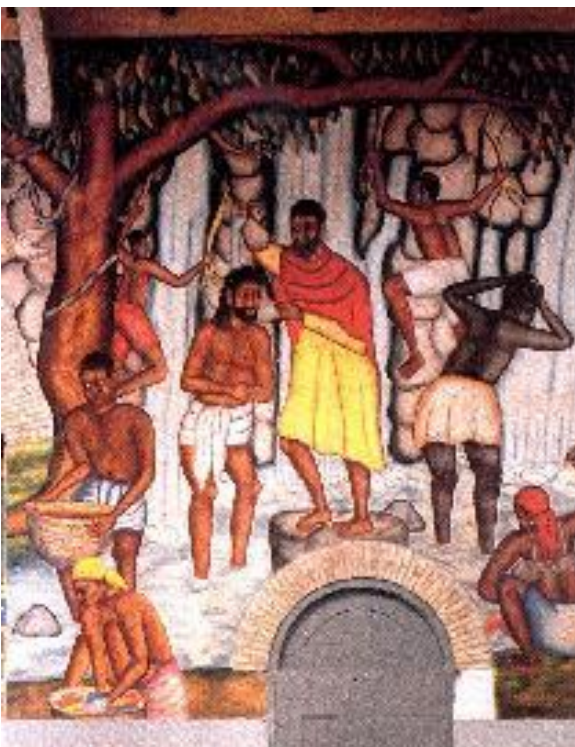
Het laatste avondmaal is geschilderd door Philome Obin en bedekt de driewanden van de zijbeuk. Samen met zijn discipelen gebruikt Jezus het laatste avondmaal. De discipelen vertegenwoordigen verschillende rassen. Op het tafellaken is een afbeelding geschilderd van een met een dolk doorboord hart. Dit is een symbool (*v v *) dat ook tijdens vodouceremonies wordt gebruikt om een bepaalde geest op te roepen.

Uitdrijving uit de tempel van de geldwisselaars

De Uitdrijving uit de tempel van de geldwisselaars is geschilderd door Castera Bazile. Met een *matinèt*, een Haïtiaanse traditionele zweep, verjaagt Jezus de geldwisselaars uit de tempel.

De doop van Jezus

De doop van Jezus is geschilderd door Castera Bazile. Johannes de Doper staat op een olievat in een stroom die voortkomt uit de waterval *Saut d'Eau*, een heilige plaats voor de vodou. De doop vindt plaats te midden van dagelijkse werkzaamheden, zoals een vrouw die de was doet en een man die vis probeert te vangen in een mandje.